

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 példány egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

Béke-ultimátum.

Gróf Czernin Ottokár külügy-miniszter, mint Wekerle Sándor miniszterelnök vendége, a magyar politika előkelőségeinek környezetében nagy beszédet mondott. A kettős monarchia külügyeinek vezetője a magyar miniszterelnöki rezidenciában elmondta a legfigyelemreméltóbb megnyilatkozások egyikét, amelyek innen és túl, barátaink és ellenségeink táborából a háború kezdete óta felhangzottak.

Czernin szónoklata nincs monumentális szépségek nélkül. Gondolatainak finom, szabatos rendezettsége, meggyőző, mert a belső igazságok melegétől szikrázó dialektikája, a szellemesség és elmei fényétől zománcos stílusa méltó foglalatja volt ennek az alkalmi s mégis messze irányokat megrajzoló beszédnek. Lehetne széljegyzeteket fűzni ahhoz a módszerhez, ahhoz a nem minden részletében és hatásában végiggondolt politikai stílushoz, ahogy eddig Czernin békeakcióját vezette. Mindez azonban nem von le semmit mostani megnyilatkozásának szinte ünnepi köntösben jelentkező értékéből és érdeméből. Hogy ez a politikai pronunciamiento a magyar közlratalom várfokáról hangzott el, tekint-sük szerény megtiszteléséül a magyar nemzet példátlan áldozatainak, amelyekkel megadta Czernin mai beszédének súlyát és világszerte való jelentőségét.

Czernin két politikai célt kívánt elérni. Megnyilatkozásának első és terjedelmesebb részlete a pacifizmusnak reálpolitikai programja volt, amely szólt elsősorban Amerika nagy Tartuffé-jéhez, Wilsonhoz, akit állítólag ezen nagy érdekek kiküzdésének tiszteletreméltó vágya hajtott a háborúba. Szólt azután az entente és a semleges világ nagy, de szervezetlen, békét sóvárgó tömegeihez, amelyek e pillanatban a mindenütt

láncaikat esörgető s talpraugrásra készülő szocialista elemekkel együtt óriási nyomást fejtenek ki saját kormányaira s amelyek mindenütt ellenzékei lettek a hatalommal visszaélő tényezők szilaj és csökönnyös háborús örületének. A beszéd egyik rejtett célzata nyilván az is lehetett, hogy enyhítse azt a lehangoltságot és fülledt viharhangulatot, amelyet Michaelis szerencsétlen beszéde idézett elő. Szól továbbá mindenekfelett az orosz demokráciának, amelynek iránytűje épp most van szélsőbalra hajlóban s amelynek békeagitációja alá hatalmas talapzatot állított ez a beszéd.

A Czernin szavainak nem kevésbé nyomatékos része az az elszántság, keménység, csaknem fenyegető hang, amely vezető motívumként esendül az entente túlzói felé.

A Janus-beszédnek ez az arculata harcias, méltósággal és erővel teljes, Lloyd George és Ribot szónoki deklamációja nélkül is pathetikus, férfias és bátor. Az entente nem packázhat kockázat nélkül jóhiszemű, őszinte, szinte naiv békekészségünkkel s nem fűzhet többé saját rizikója nélkül nyegle és vakmerő korrekturákat békeajánlataink lényegéhez és formájához, amely mindaddig a hódítás és kárpótlás nélküli béke jelszavának tengelyén forgott.

Czernin budapesti szereplése — bármint forduljanak is a dolgok — bizonyosan új események és fordulatok esirait hintette el. A végső kimerülés háborújának mérges palántája vagy a béke királyi palma-sudara szökken-e belőle, nem tudjuk. Ez az entente-vezérek elhatározásán és tevékenységén fordul meg.

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

A sárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltüntető térkép melléklettel. :: Irta *Dvorsák Győző*
 Kapható a Kósch Árpád írósz. és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80. vidékre 1 90 f.-ért.

Sárosvármegyei néppárt szervezkedése.

A sárosvármegyei néppárt okt. 4-ikén d. e. 9 órakor tartotta szervezkedő értekezletét az eperjesi Rákóczi Katolikus Kör nagytermében, Zaborovszky Béla eperjesi prépost-praelatus elnököletével . . . Az értekezleten, melyen részt vett Koós Béla főispán, szép számmal jelent meg a sárosi lelkeskedő papság.

Az elnöki asztalnál ültek: Zaborovszky Béla, Koós Béla főispán, dr. Vass József, a budapesti Szt. Imre-kollégium igazgatója, Bartoss János, Beszkid Antal orsz. képviselők.

Az értekezletet lendületes szavakkal nyitotta meg Zaborovszky Béla. Majd dr. Vass József gyönyörű, hatalmas gondolatoktól hevített, megkapó erejű beszédben nyújtotta hallgatóinak a *tiszta* demokrácia fogalmát. Azét a demokráciát, amelynek első hirdetője az isteni Mester volt, mikor az egyszerű papucs-készítő zsidóval megértette, hogy éppen olyan ember, mint a hatalmas, biborban született *Divus, Augustus Caesar*, — azét a demokráciát, mely egyenlő életfeltételeket, egyenlő jogokat biztosít minden becsületes embernek. Dr. Vass történelmi tudásának hatalmas tárházából elővett érveivel, gyönyörű retorikával megkapta a lelkeket, amelyek hosszú, egyórás előadásában sem tudtak betelni a nyújtott gyönyörűséggel. A jelenlévők frenetikus tapsai meg-megszakították a pompás előadást, szinte készletve, kérve a szónokot, hogy ne hagyja abba előadását.

Utána Beszkid Antal orsz. képviselő beszélt a mult helyi politikájáról. Ostorozta a mult politikai rendszert, mert a képviselőválasztásoknál — szerinte — valóságos kinevezési rendszert folytatott Sárosban. Üdvözölte a főispánt, majd beszélt az általános választójog megteremtésének szükségességéről. Az értekezlet hálásan hallgatta.

Bartoss János orsz. képviselő emelkedett azután szólásra. Lendületes, szónoki erőre valló előadásában ugyancsak az általános választójog szükségességéről beszélt. Beszédében foglalkozott a kath. autonómiával, melynek megvalósulása a legközelebbi idő kérdése. Előadását sok tappsal honorálta a hallgatóság.

Dr. Artim Mihály v. orsz. képviselő szólalt még fel, ajánlva, hogy az elhangzott beszédek nyomassák ki szétosztás végett. Az értekezlet azután határozatilag kimondotta, hogy a néppártnak Sárosban való szervezését szükségesnek tartja. A sárosi néppárt elnökéül egyhangú lelkesedéssel Zaborovszky Bélát választották meg. Megválasztották a végrehajtó-bizottságot, hogy annak tagjai nemcsak kerületenként, hanem községenként is szervezzék a pártot.

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSEGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

**BODEGA
 FŐUTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.**

A végrehajtó-bizottság tagjai lettek:
 dr. Artim Mihály v. orsz. képviselő, Biharó
 Belyis János plébános ... Zboró
 Beszki Sándor g. k. lelkész ... Hosszúvágás
 Csermák Ferenc plébános ... Tapolcsárpatak
 Fogarassy József esp.-pléb. ... Magyarasszavicz
 Gerbery Elemér g. k. pléb. ... Istvánd
 Jankovich József pléb. ... Lubotény
 Hartsár Péter prépost-pléb. ... Kisszeben
 Keczer Belizár esp.-pléb. ... Somos
 Kangyera József esp.-pléb. ... Rabócz
 Martényi Andor esp.-pléb. ... Bányavölgy
 Mikita Antal plébános ... Ternye
 Soltész Ede plébános ... Pécsújfalu
 Pernyik Endre c. kanon., pléb. ... Berzevicze
 Reiner József plébános ... Tarcza
 Rovó Gyula tanító ... Eperjes
 Semetkovszky Endre g. k. pléb. ... Endrevágása
 Sznak József plébános ... Gombosszentgyörgy
 Telekessy József apát-pléb. ... Tapolyhanusfalva
 Uram Péter áll. tanító ... Kisszeben
 dr. Vojtovich József g. k. kanon., Eperjes
 Zelényi József ig.-tanító ... Alsószalók.

Az értekezlet táviratilag üdvözölte Wekerle Sándor kormányelnököt, gróf Zichy Aladár, őfels. szem. kör. minisztert és dr. Fischer-Colbrie Ágost kassai püspököt. A táviratok szövege a következő:

„Wekerle miniszterelnök önagyméltósága, Budapest. Az ideális politikai demokrácia védelmére egybegyűlt sárosi néppárti értekezlet mély tisztelettel üdvözi és bizalmáról biztosítja Nagyméltóságodat. Zaborovszky, prael., elnök.”

„Gr. Zichy Aladár miniszter önméltósága, Budapest. A sármegyei néppárti értekezlet ragaszkodó szeretettel, törhetetlen hűséggel és mély tisztelettel üdvözi Nagyméltóságodat. Zaborovszky, praelatus, elnök.”

„Püspök úr önméltósága, Kassa. Krisztus szent nevében és szellemében, Nagyméltóságod magas gondolatai szerint tárgyalván a politikai demokratikus eszmék sorsát, a sárosi néppárti értekezlet hódoló tisztelettel köszönti Nagyméltóságodat. Zaborovszky, praeiat, elnök.”

Az értekezlet d. e. 11^{1/2} órakor oszlott szét.

Vadászaink.

Vadászaink, akikről ott künn a fronton mindenki, a legmagasabb parancsnokok és az idegen csapatok csak úgy beszélnek, hogy a „32-es hős vadászok”, a legutóbbi napokban megint méltóknak bizonyultak régi nevükhöz, dicsőséges magyar multjukhoz.

Egy zászlóalj — 800—1000 ember — annyi sem a ma harcban álló, vérező milliókhoz, mint egy pohár víz a tengerben; s most mégis, olvasva a legmagasabb kitüntetések sorát, mely a vadászainkat érte, — elhallgatva a hazatért fiúk szerény-szomorkás elbeszéléseit — az ember elképzelni is alig bírja azt az elánt, azt a harcikedvet, azt az erőt, ami őket a hároméves háború szenvedése és fáradsága ellenére is eltölti. A glória, mely lehajtott, törődött fejük felé szövédik, elvakítja szemüket és még azt is elfelejtjük kérdezni csodálkozásunkban: meddig még!

Visszaemlékezünk a két-három hónap előtti hivatalos jelentésekre az orosz offenzíva és a mi dicsőséges előrenyomulásunk idejéből. Brzezany, Koniuchy emlékeztet nevek még tavaly ilyenkorról, az orosz cár negyven ezer ember életével (Istenem, negyven ezer ember!) fizetett a vágyáért, hogy Lemberg girbe-görbe utcáin egyszer végigautózhasson. Azóta az atyuska Szibéria örök hómezőin elmélkedik az idők forgandóságáról (mellette talán egy szellős barakkban magyar nóta száll a kárpáti ormok felé), de az orosz szellem, az Európára ráfekvő, ázsiai orosz szellem azóta sem változott. S mert még teremnek a műveletlen orosz mezők, szülnek a könnyező muzsik anyák, az atyuskának pojárúhába öltöztetett második kiadása szintén megpróbálta, hogy Lembergben

mondhasson programbeszédet s mutogathassa sebeit.

A csattanós felelet nem késett sokáig s a mi hős vadászaink az elsők között voltak a hadseregben, amely megmutatta ellenségeinknek, amit már régen tudnak, csak belátni nem akarnak: hogy győzhetetlenek vagyunk. A századok, melyek az orosz offenzíva tomboló hevét, pergőtűzét a modern háborús technika minden eszközeivel kiépített rókalyukakban tréfálkozva állották ki, az előrenyomulás alatt egy napon, egy óra alatt négyszer mentek rohamra az ellenség gépfegyvereinek kattogó tüze ellen. Az emberek — gyermekek és öregek —, akik az ellenség támadása idején imádkozva vagy átkozódva dolgoztak szétlőtt árkaik javításán, az előrenyomulás alatt két szibériai ezredet vetettek ki állásaikból alig ezerfőnyi magukban. — a naponként harminc kilométernyi menet után — éjjel esőtől, nappal forróságtól szenvedve, az ellátás hihetetlen nehézségeivel küzdve, egyetlen ütközetben négyszáz foglyot ejtettek és több gépfegyvert, ágyút zsákmányoltak, mint nekik maguknak volt. Az emberek... bizony apothozist kellene írni róluk, ahogyan küzdöttek, meghaltak és továbbhaladtak a háború három éve által agyongyötört hősi lelkükkel.

Arany vitézségi éremmel a mellükön sétálnak itt fiúk a vadászok közül s most odakünn valóságos aranyesőt hintett rájuk a királyi kegy, elismerés. Szeretnők sorban mindegyiknek névszerint kifejezni csodálkozásunkat s üdvözlésünket, de helyünk sem volna elég rá.

Üdvözljük ismeretlenül is *Skara* őrnagyot a Lipót-renddel való ritka szép kitüntetésével, amit hallottunk róla: páratlan katonai szelleme, nagy igazságszeretete, katonái megbecsülése, személyes bátorsága máris rokonszenvenessé tették alakját. Üdvözljük a vaskorona-rend gyönyörű kitüntetésének elnyeréseért tartalékos tisztjeinket, *Fremenzi* és dr. *Hidjed* főhadnagyokat és a hősi halált halt *Petrogalli* főhadnagyot, aki százada élén rohamozva esett el szent ügyünkért. Üdvözljük őket mind, de különösen azt a száznál több közlegényt, akiknek a vitézségi érme talán még a parancsnokok nagyszerű medáljainál is sokkal többet jelent, többet ér.

Most a határon állanak vadászaink, sőt egy lépésre benn az ellenség országában — meddig még? Nem tudja senki. Nem is kérdezzük, mert fáj a bizonytalanság, hanem kívánunk nekik, mint eddig is, szerencsét, sikert, s hogy nemsokára szóval mondhassuk el nekik üdvözlésünket, valóságban szoríthassuk meg most még fegyvert és tört markoló jobbjukat. (ob.)

Hadiárva. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. okt. 2-ikéig a következő adományok folytak be:
 A már nyugtázott összeg ... K. 52,317-85
 Lefkovits Miksa eperjesvidéki körj. útján: Varga Andrásné tarczasantpéteri lakos adománya ... 10—
 Ugyanannak útj.: Hudák József aranybányai lakos adománya ... 10—
 Ugyanannak útján: Lelyák Mihály és 3 társa aranybányai lakosok adom. ... 20—
 Ugyanannak útján: Sauber Fülöp tarczasantpéteri lakos adománya, a Kovaly-ügyből járó tanúdíja ... 15—
 Dr. Propper József befizet az „eperjesi hadiemlék- és műkiállítás” jövedelméből ... 2500—
 Licskó Imre sárosszentimrei körjegyző, szappankiosztás felesége ... 32:20
 Fekete Béla lemesí szolgabíró útján: Priscák János felsőmérki lakos adománya ... 10—

Ugyanannak útján: Zelenyák István kassai lakos adománya ... 4—
 Ugyanannak útján: Najmik András sárosberetói lakos adománya ... 20—
 Szojka Sándor ferzsói körj. szeszfelesleg címén ... 80—
 Ij. Körtvélyessy Ádám útj. a hernádszentistváni körjegyzőség gyűjtése: Hernádszokolói gyűjtés ... 35 kor.
 Friedmann Szerén adom. 15 "
 67-es gy.-ezred jelvények felüfizetéséből befolyt ... 8 "
 egyéb adományok ... 4 "
 Zsebráczy Géza a „Bártfai kath. egyházi tudósító” szerkesztőjének legújabb gyűjtése ... 44—
 Fenyves Fülöp héthársvidéki körj. útján: Kuhár József kriványi lakos adománya ... 5—
 Schütz Emil szemelnyei körjegyző küld. Gelma mezőrendőri ügyéből ... 50—
 Wischin Győző sárosbogdányi körjegyző útján: Domanyics András 384, Mihály Andrásné 8, Lukaeskö Györgyné és Andrásné, valamint Rusznák János 5—5, végül Mitró András bíró 70 kor. ... 96:84
 Mandl Henrik lemesí körjegyző Somos közs. petroleumfeleslege címén ... 23—
 Kocsán Elemér kisszebenvidéki körjegyző útján: Simesik György és Sadi Andrásné pusztasalgói lakosok adománya 8—8 kor. ... 16—

Összesen: K. 55,315-89

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. okt. 2. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k., Sárosvárm. árvaszéki elnök.

Az eperjesi hadiárva alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:
 Varga Ilona ... K. 45—
 A gyűjtés eredménye okt. 6-ikán ... K. 35,267-48
 Midőn ez adományokért az árva nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik éretünk is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk. Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtázza.

Eperjes, 1917. október 6. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:
 Bielek László ... K. 60—
 A gyűjtés eredménye okt. 6-ikán ... K. 3146-74
 Eperjes, 1917. október 6. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

A gyűjtés eredménye 1917. október 6-ikán ... 52,046 kor. 97 fill.
 Eperjes, 1917. október 6. FARAGÓ JÓZSEF, kir. tan., polgárm.

KÖZELLÁTÁS.

(Ezen rovatban közöljük a városi hatóságnak a közéletmezést szabályozó hirdetményeit.)

Közellátás ügyosztályai a városházán:

Gabona-, lisztügyekben Magyar József h. polgm.
 Hús, szalonna, zsír, szappan, tej, tejterm., tojás Saly Győző főkapitány
 Tüzelő- s világítóanyagok (szén, fa, kőolaj) Bretz Sándor v. építész
 Cukor, kávé, fűszerek, élelmi s ruház. cikkek Theisz Géza számvevő
 Burgonya, káposzta és különféle főzelékek .. Bereczky Viktor üo.-vez.

Piaci árások, kofák s viszontelárúsítók csak d. e. 11 óra után vásárolhatnak a piacon élelmicikkeket. Saly s. k., rkaptány.

Korai burgonya mmázsánkinti legmagasabb ára szept. 7-ikétől kezdve 25 kor. Rendőrkapitány.

Tudomásom élelmicikkeit a mális árak be-tényével egyrés mi iszteri rend pedig ezzel melő az árút a lombra, miáltal ság az áru mi gyakorolja.

Minthogy város területén az árdragítás itt kifolyólag ké eseteket mind és szigorúan e Épp ezért a falvakon való ezzel lehetővé keiket a város mális árak beta Eperjes, 1917.

Figyelmeztet a tejszállítások nem vesztik ha mentől többen tükről közvetlen csak az el nem Eperjes, 1917. o

Legmagasab 22 kor. Őszi sz

Hadikávét. hadikávénak fo Ezen időponttól dákban, kávéme hez hasonló ipa nak feldolgozott rendelet megsze elzárással és 600 Saly s. k., rkapt

Figyelmeztet bonanemiékre k kat tartsa be, m ellen, akik a le rendőri büntető szigorúsággal fo

Figyelmeztet az üzletekbe vás vétel nélkül a gálják ki, és a vevőik, el ne kedők ellen nem megindítani, ha zatalán kívül int a várostól árút Saly s. k., főkap

A város sze minden hétfőn utcai tejszarnoká tehéntúrót, vaja

Egy család h s akiről beigazo ugyanazon a hé ezen készletből szeptember 3.

3483—1917. sz. Ep

Felkérem a a tejet nem a p akik tejszükségl vagy tejkereske biztosították, ho d. e. 10—12 ór Ármín Fő-utca be a családtago mennyi tejet ka Eperjes, 1917.

SZÉCH

Védnökünk nevű, szeretett v v. b. t. t. úr önag adta Körünk írá figyelmének, am

István	4-
András	20-
Szesz-	80-
rnád-	
jtése:	
5 kor.	
"	
"	
62-	
kath.	
jének	44-
körj.	
lakos	5-
gyző	
réből	50-
ör-	
ndrás	
cskó	
mint	
Vitro	96-84
So-	
mén	23-
kör-	
y és	
ako-	
16-	

K. 55,315'89
yokat ezennel
tisztelt *adako-*
észségükért és
írvaik nevében

HÁSSY BÉLA s. k.,
árvaszékének elnöke.

járja az elmúlt
érkeztek:

ján:
K. 45-

K. 35,267'48

írvaik nevében
kifejezést, arra
ozatra kész kö-
mányokkal le-
ról, akik éret-
skodhassunk.
pénztár, mint
e készséggel

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

ák alapjára az
yok érkeztek:

án:
K. 60-

K. 3146'74

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

ére az elmúlt
érkeztek:

6 kor. 97 fill.

FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

AS.

tóságának a köz-

ényeit.)

ázán:

zsef h. polgm.

z főkapitány

or v. építész

za számvevő

iktório.-vez.

árúsítók csak

iacon éllemi-

legmagasabb

dörkapitány.

Tudomásomra jutott, hogy a közönség élelmicikkeit a város határán kívül és a maximális árak be nem tartásával szerzi be. Ezen tényével egyrészt a maximális árakra vonatkozó miniszteri rendeleteket szegi meg, másrészt pedig ezzel megakadályozza azt, hogy a termelő az árút a helybeli piacon hozza forgalomba, miáltal lehetetlenné teszi, hogy a hatóság az árú minősége tekintetében felügyeletét gyakorolja.

Minthogy az így összevásárolt árucikkek a város területén kerülnek elfogyasztásra, ekként az árdragítás itt tekintendő elkövetettnek; ebből kifolyólag kénytelen leszek ezen árdragító eseteket minden egyes esetben megvizsgálni és szigorúan elbírálni.

Épp ezért kérem a város közönségét, hogy a falvakon való vásárlástól tartózkodjék, mert ezzel lehetővé teszi, hogy a termelők árucikkeiket a város piacain árúítsák, miáltal a maximális árak betartása is könnyebben lehetséges.

Eperjes, 1917. október 5.

Saly s. k.,
főkapitány.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy a tejszállítások tekintetében kötött szerződések nem vesztik hatályukat, sőt kívánatos, hogy mentől többen gondoskodjanak tejszükségletükről közvetlenül a termelőnél, mert a hatóság csak az el nem látottakról fog gondoskodni. Eperjes, 1917. október 5. Saly s. k., főkapitány.

Legmagasabb árak: Nyári szilva 100 kg. 22 kor. Őszi szilva 100 kg. 33 kor.

Hadikávé. Aug. 31-ikétől babkávé csak hadikávénak földolgozva hozható forgalomba. Ezen időponttól kezdve kávéházakban, cukrászdákban, kávémerésekben, vendéglőkben s ezekhez hasonló ipari üzemekben is csak hadikávénak feldolgozott babkávé szolgáltatható ki. E rendelet megszegése vagy kijátszása 2 hónapi elzárással és 600 koronával büntethető kihágás. Saly s. k., rkaptány.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a *gabonaneműekre* megállapított legmagasabb árakat tartsa be, mert úgy az eladók, mint a vevők ellen, akik a legmagasabb árakat túllépik, a rendőri büntető eljárás során a legnagyobb szigorúsággal fogok eljárni. *Rendörkapitány.*

Figyelmeztetem a kereskedő urakat, hogy az üzletekbe vásárlás céljából jövő feleket *kívétel nélkül* a jelentkezés sorrendjében szolgálják ki, és azon címen, hogy nem állandó vevők, el ne utasítsák, mert az ily kereskedők ellen nemcsak a kihágási eljárást fogom megindítani, hanem neveik nyilvánosságra hozatalán kívül intézkedni fogok, hogy a jövőben a várostól árút eladás céljából ne kapjanak. Saly s. k., főkapitány.

A város szegényebb osztályához tartozók minden hétfőn d. u. 3 órától Keil Ármjn főutcai tejszarnokában meghatározott mennyiségű *tehéntúrót, vaját és tojást* vásárolhatnak.

Egy család hetenkint csak egyszer vásárolhat s akiről beigazolást nyer, hogy mások rovására ugyanazon a héten többször vásárolt, az többé ezen készletből nem vásárolhat. Eperjes, 1917. szeptember 3. Saly s. k., rkaptány.

3483 - 1917. sz. Eperjes sz. kir. város rendörkapitányától.

Hirdetmény.

Felkérem a közönség köréből azokat, akik *a tejet nem a piacon* veszik naponként, hanem akik tejszükségletüket valamelyik tejtermelővel vagy tejkereskedővel kötött szerződés útján biztosították, hogy *okt. 3., 4., 5., 10., 11. és 12-ikén* d. e. 10-12 óra, d. u. 3-5 óra között *Keil Ármjn Fő-utca 57. sz. tejszarnokában* jelentsék be a családtagok számát s azt, hogy kitől s mennyi tejet kapnak naponként?

Eperjes, 1917. szeptember 25.

Saly s. k.,
főkapitány.

SZÉCHENYI-KÖR.

Védnökünk ajándéka. Körünk nagynevű, szeretett védnöke: dr. *Berzeviczy Albert* v. b. t. t. úr öngyerméltósága újabb bizonyosságát adta Körünk iránt érzett szeretetének, gyöngéd figyelmének, amikor ajándékkal megküldötte a

Kör nagykönyvtárának „Delen” című szép munkáját. A munka értékét reánk, sárosiakra, emeli az, hogy e könyv a legszentebb kegyelet, nagyapai szeretet és fájdalom külső jele akar lenni. Védnökünk t. i. a becses könyvet korán elhunyt unokájának: báró Szalay Albert emlékének szentelte; az előszó szerint „e kötet éppen annak a tíz és fél évnek irodalmi termését öleli fel, mely alatt az ő mosolygó gyermekarca világitotta meg életem útját”. A becses ajándékért a Széchenyi-kör elnöksége ezúton is leghálásabb köszönetének ad kifejezést.

Körünk a Tompa-ünnepélyen. Gömör-Kishontvármegye közönsége szeptember 28-ikán országos ünnepély keretében ünnepelte meg Tompa Mihály születésének 100-ik évfordulóját. A kegyeletes, szép ünnepélyen a Széchenyi-kört dr. *Wallentinyi Samu* titkár képviselte. Az ünnepélyelőtti este művészi hangverseny volt a vármegyeház nagytermében, ott volt az egész Gömör színe-java, zsúfolásig megtöltve a hatalmas termet. A hangversenyen közreműködtek: Jászai Mari, Vágó Boriska, Demény Artur, a m. kir. Operaház tagjai, Kálniczky Géza kassai táblai bíró, aki igen érdekes és értékes tanulmányban festette Tompa és Reményi baráti viszonyát. Maga az emlékünnepele egy vármegyei díszközgyűlés keretében folyt le. A gyűlést Putnok Móríc főispán nyitotta meg, utána Fornét Gyula alispán lendületes, poétikus beszédben méltatta a nagy nap jelentőségét. Ezután az üdvözlésekre került a sor. Gróf Serényi Béla kereskedelemügyi miniszter a m. kir. kormány üdvözlését, kegyeletét tolmácsolta. Gróf Serényi Béla után dr. *Wallentinyi Samu* mondta el alábbi üdvözlő-beszédét: „Méltóságos Főispán úr! Tekintetes vármegyebizottsági Díszközgyűlés! Testvéri köszöntést, meleg üdvözlést hoztam Gömör-Kishontvármegye nemes közönségének Sáros földjéről, a Rákóczi vármegyéjéből, az Eperjesi Széchenyi-körtől. És hoztam egy egyszerű fenyőkoszorút a Tompa szobrára. Tompa előtt jól ismert, általa megcsodált szép vidékről szedtük. Van benne egy-két ág Bártfáról, melynek csodás vize, özöndús fenyvese 1844. nyarán meggyógyította a nagy költő beteg testét. Szedtünk egy-két ágat Pécs-újfalusi százados erdejében, ahol Tompa oly sokat járt, bolyongott, merengett tanítványaival, a Péchy-fiúkkal s ahol szépséges regéje, az Oltárkő fogant. Legtöbbjét Eperjes határában szedtük, ott, ahol „a völgy felett, a bérc alatt közepén, a behorpadt hegynek oldalában – hallgatózva, néma csend körülé – nádkötésű kis lak áll magában”, amint azt Tompa oly szépen írja a költői versenyben az Erdei lakról. Sáros földjéről, a Rákóczi vármegyéjéből üzenetet hoztam a virágok költőjének, népregék szerzőjének, fájó honfibanat, ébredő szép remény varázsszavú dalnokának, az ősz hűséges lovagjának, születése 100-ik évfordulóján. Azt az üzenetet, hogy Sárosvármegye szépséges völgyei és bércei, százados erdői és vadregényes váromjai mind az ő nevét suttojják e szép napon, lakói az ő gyönyörűsége szép regéit olvassák és mesélik évtizedek óta. Üzenetet hoztam a fájdalom költőjének abból a városból, amelyben, mint maga írja, „oly szép, oly boldog napokat élt, melyben vigadott és szerett, lelke a jövőbe szép reménnyel nézett”. Azt az üzenetet, hogy nem feledtük el őt s nem is feledjük soha, hogy az emléke él és élni fog örökké. Őszi hervadáskor, falevéll hulláskor, bágyadt őszi fénynél a mélységes szeretet, el nem múló, hálás kegyelet ezer pompázó, szép virágát, ragyogó, melegítő sugarát teszem le Tompa Mihály dicső emléke előtt. Megértő és együttérző szeretettel, ünnepi, magasztos hangulattal köszöntöm az Eperjesi Széchenyi-kör nevében ennek a szép vármegyejének és városnak nemes, ünneplő közönségét s a megalakítandó Tompa-Társaság

magasztos, hazafias működésére a magyarok Istenének ezer áldását kérem.” A díszközgyűlés után az egyes testületek, intézmények megkoszorúzták Tompa szobrát, dr. Veress Samu pedig elszavalta Léway Józsefnek erre az alkalomra írt megható ódáját. Tompa szülőházánál Czinke István ref. főesperes mondott gyönyörű beszédet. A Kör titkárát az a kitüntetés is érte, hogy másnap vendégül hívta meg a hanvai remete, Hanvay Zoltán földbirtokos, Hanvára s így módjában volt órahosszat elhallgatni Tompa egykori jóbarátjának intim visszaemlékezéseit, bejárni azt a vidéket, ahol a nagy költő élt, dolgozott, szenvedett, felkeresni a sírt, ahol örök álmát alussza a nagy szenvedő, a virágok költője, az ősz dalnoka, aki hazafias allegóriában egy egész nemzet keservét, fájdalmát, vágyát és reményét fejezte ki s aki a sok szenvedés, gyötrődés, keserűség mellett sem veszítette el hitét, reményét, Istenbe vetett bizalmát. Sírjánál ott áll a hatalmas obelisz, hirdette nemzet kegyeletét s az ő halhatatlanságát, haló porai felett bágyadt őszi virágok dalolnak neki méla regét. A szöke Sajó völgyén átsuhanó őszi szellő az ő dicsőségéről, nemzetének soha el nem múló hálás kegyeletéről suttoz...

Karzati jegyek. Az igazgató-választmány határozata szerint a karzati ülőhelyek lefoglalhatók a 8 hangversenyre 16 kor.-ért. A jegyeket, a jelentkezés sorrendjében, okt. 9-ikén, kedden reggel 9 órakor adja ki a Kör pénztárosa a Széchenyi-kör központi irodájában (Fóutca 71.).

HIREK.

Fáradtan.

Mit sem mondó nagy fülledtségben
Menni, menni zord ürességben.

Fáradtan is újból felkelni:
Sok holnapot magunkra venni.

Kivetkőzni mindenből szépen,
Hogy meg ne maradhassunk épen.

Jaj Istenem, ne kergess engem,
Mert visszafelé húz a lelkem.

Torkonragad néma lezüllés;
Ronggyal dobál kényszerű türés.

Fohásunk nincs már semmi jóra,
Csak átkunk sok fojtogatóra.

E szűk napok sehogy sem mennek:
Konokul, lomhán vesztegelnek.

Hétszeresen szenvedtünk mindent;
Jaj Istenünk, ne kergess minket!

Marencsin Zoltán.

Öregszik az idő.

A természet, a nagy kívül-élet lassan összekapcsolódik és elmegy. Nem mondja, hová, merre, mert a nyelve hideg és neheze esik minden szó; de azért én is tudom, te is, hogy ez az út nem oda kanyarodik, ahol hegygyé csúcsosodik a föld, völgygyé mosolyodik a fekete rög; hol rónát és patakot hagy nagy-egyedül a levegőn végigevező vadlúd, hanem ott vezet az időben; homlokodon, eszedben, érzéseden nyargal végig, mielőtt kimulna.

Az évszakoknak ez az apálya mindig ránk hervad, valahányszor végigtremolázik a leveleken a monoton „e” betűs, remegő-rezegő, csörgő-zörgő, zizegő-susogó, ködtől ittas, nehéz lélekzetű szeptember.

Valami mély, nagyon mély bombardó-hang rohan végig a levegőn, száguld keresztül a tüskebokrokra, az útszéli cserjéken, üres földeken, utakon, életem, mikor fázékony-szegényen, mint az istenverte cigányfiú, betoppan az október.

Minden ráncosodó levélke egy-egy elejtett töprengést rejt magában; minden összeeső őszi növényke bódulatos, szédületes temetést, minden ágsörrenés egy futamot a misztikum dalából. Ilyenkor olyasféle érzés bágyad el a sziveken, mintha valakit megbántottunk volna és ki akarnók engesztelni.

Vagy talán csak teneked tetszik úgy, hogy minden olyan, mintha öregszármalású dalok kelnének útra egy rozoga spinetten, mikor belemarkol a gyáva ágakba a szél? Csak te kísérgetsz még valamelyes kiönthetetlen érzést, alakatlan gondolatot, mert a természet már rég nem él? Mert szenttelen, közömbös, hosszan, sápadtan elnyúló, mint a halott keze s csak a te szíved pendül meg egy kicsinyég?

Egy kis szín-egyveleg, kevés lim-lom, mit elérverez az ős az anyaföldnek; hideg láz, erjedő revesség — és az ember ezen mészárni tanul!?

Megöregszik az idő, a szív verése elhalkul, halálra sárgul a levél, egy utolsó sóhaj-zizegés, varjúserég sipít a levegőben, vergődik a nap-sugár, gyenge lehellet kél észak felől, az utolsó akkordok után egy ráncos kéz hanyatlik le a billentyűkről — vége!...

Én szentül hiszem, hogy ez így van, de te eljössz hozzám, megveregeted a vállam, jó-akarattal a szemembe nézel, nevezsz egy keveset és azt mondod: „Tudod, hogy minden csak illúzió?... A halál is, az élet is?”

Lehet. De ha ettől a kevés látszattól is megfosztanának, ugyan mi maradna meg ebből az arasznyi létből, a végtelenségnek ezen egyetlen szemhunyorításából?... Madártoll, virágbóbbita, szalmapernye?...

Eperjes, 1917. okt. 1. **Marencsin Zoltán.**

Személyi hír. Koós Béla főispán október 5-ikén Felsővízközre utazott, ahonnan 7-ikén tér vissza.

Hősök jutalma. A király *Szmrecsányi* Gyula 67. gy.-e. hadnagyot a katonai érdemkereszt III. osztályával, *Szabó* Lajos 67. gy.-e. főhadnagyot és *Kern* Pál hadnagyot a signum laudisszal tüntette ki az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

Polgári hadi-érdemkereszt. A király a háború tartama alatt teljesített buzgó szolgálat elismerésül dr. *Wrublovsky* Nándor határrendőrségi fogalmazónak a III. oszt. hadi-érdemkeresztet adományozta.

Elismerés. A kassai katonai parancsnokság *Pollák* Gyula 67-es őrmesternek, az eperjesi Vöröskereszt-kórház szolgálatában kifejtett kiváló munkásságáért elismerését fejezte ki.

Kitüntetés. *Bodnár* Lajos, a koll. főgimn. volt hallgatója, a 79. gy.-ezred zászlósa a II. osztályú ezüst vitézségi érem kitüntetését nyerte.

Előléptetés. A király a honvédelmi miniszter előterjesztésére sztankovói és sztanka-hermányi dr. *Sztankay* Géza min. segédtitkárnak a miniszteri címet és jellegét adományozta.

A közokt. minisztérium *Zimay* Szilárd kir. kath. főgimnáziumi tanárt a VIII. fiz. osztályba léptette elő.

Véglegesítés. A pénzügymin. *Desseffy* Balamér ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazó, földadónyilvántartási biztost az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóságnál ezen minőségben véglegesítette.

Áthelyezés. A pénzügyminiszter *Lénárd* Gyula m. kir. pénzügyi számvizsgálót saját kérelmére Eperjesről Budapestre helyezte át.

A vakok eperjesi intézetének támogatására juttatott Halmi János tb. rendőrkapitány útján *Fränkel* Pál 7 korona 12 fillér összeget. A nevezett intézet igazgatósága e helyen nyugtázza ezen összeg átvételét és fejezi ki hálás köszönetét.

Az evang. Kollégium tanévet megnyitó ünnepének sorrendje: 1. „Jövel Szent-Lélek Úr-Isten“... Közös ének. 2. Imádkozik Bús János theol. testületi elnök. 3. Megnyitóbeszédet mond Draskóczy Lajos, koll. igazgató. 4. Zárószót mond Bánó Árpád, koll. felügyelő. 5. Himnusz. Közös ének. Ez ünnepélyen városunk és vármegyénk hazafias közönségét, Kollégiumunk pártfogóit, barátait a hagyományos gyakorlathoz híven, ezúttal is szívesen látja s az ünnepélyre ismételten tisztelettel meghívja az igazgatóság. — Az ünnepély okt. 7-ikén d. e. 11 órakor veszi kezdetét a Kollégium nagytermében.

Halálozás. *Demár* Lajos altábornagy szept. 28-ikán a Wien melletti Badenben rövid szenvedés után, életének 61-ik évében meghalt. Eperjesen 1913—1914. években mint állomásparancsnok működött s társadalmunk egyik legkedveltebb tagja volt.

Hódinka Annika élete virágjában, hosszas szenvedés után október 6-ikán reggel 8 órakor meghalt. Temetése hétfőn d. u. 4 órakor lesz a g. k. egyház szertartása szerint.

Új cégjegyző. A Kisszebeni Hitelbank r.-t. igazgatósága október 4-ikén megtartott igazgatósági ülésén *Földi* Leót, az intézet tisztviselőjét cégjegyzővé léptette elő.

Új tornatanító. A vallás- és közokt. miniszter *Opré* Tivadar helyettes-tornatanítót a kisszebeni kath. gimnáziumhoz a X. fiz. osztályba rendes tornatanítónak nevezte ki.

«**A Társaság**» legújabb száma egy a király és a királynéről készült szenzációs szép felvételt hoz a címlapon. Ezenkívül a francia katonai misszió washingtoni látogatásáról, Bethmann-Hollwegről, gr. Károlyi Mihály frontutazásáról s Jekelfalussy Zoltánról, az új fiúmei kormányzóról, a pöstyéni nyaralókról készült képe díszítik a lapot, valamint az új főispánok egy új arcképsorozata. Az irodalmi rész tartalmából kiemeljük Körmendi Viktor szép cikkét a Tompa-évfordulóról, Zilahy Lajos rendkívül érdekes regényének folytatását, «A bagdadi bányász»-t. Berzeviczy Albertné egy gyönyörű képekkel illusztrált útirajzát, «A vatikáni alkony» címmel, Vértessy Gyula, Dutka Ákos, Juhász Andor, Gyóni Géza és Sas Ede költeményeit és a rendkívül változatos Társaság rovatát. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 korona. Megrendelhető A TÁRSASÁG kiadóhivatalában: Budapest, IV. ker., Reáltanoda-utca 18. szám.

«**A Faun.**» Lukács Gyulának, A NAP kitűnő munkatársának szerkesztésében megjelenő új vicclap, A FAUN második száma, telis-tele van ötlettel, humorral. *Szenes ember*, *Somlyó* Zoltán, *Bakonyi* György és mások verseit, novelláit hozza, képeit a legnevesebb rajzoló-művészek készítették. A FAUN egyes számának az ára 44 fillér. Kapható minden pályaudvaron s a trafikokban is.

Gyorsvonatunk. Minthogy a jelenleg közlekedő gyorsvonatpárnak csak okt. 15-ikéig való járatását sikerült kieszközölni, a kassai keresk. és iparkamara újabb előterjesztéssel élt, amelyben a gyorsvonat fenntartásához fűződő fontos érdekeket kiemelve, annak további forgalombantartását kérte. Arra az esetre pedig, hogyha további megtartása leküzdhetetlen nehézségekbe ütköznék, egy olyan vonatpár beállítását kérte, amely a Budapest—Sátoraljaúj-helyig közlekedő gyorsvonatokhoz biztosítaná Kassáról reggel és visszafelé este a csatlakozást. A kamara a felterjesztést támogatás céljából megközdölte az érdekeltektől törvényhatóságoknak is.

Az eperjesi Katonaotthonnak Oszvald Dániel és ifj. Frényó Lajos 10 10, Berger Imre 3-as honv.-tűzér és Öhlschläger Ödön 32-es vadász-önkéntes 2—2 koronát voltak szivesek adományozni, melyért ezúton is köszönetet mond az elnökség.

Tótsóvári zeneestély. A Tótsóvári Áll. Tisztviselők Köre által a németsóvári tűzkáro-sultak javára rendezett zártkörű zeneestély szept. 29-ikén a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikerrel zajlott le. Kriszta Ilonka Gaál F.: „Rhapsodie Hongroise, op. 19.“ darabját megérett és átérző előadásban mutatta be zongorán, nemkülönben Zsigmond Irénke cimbalmon előadott magyar dalaival ragadta tapsra a nagyszámú közönséget. Draskovich Ilonka és Szilárd Sárka „Az álarcosbálon“, illetve „Férjet keresek“ c. monológok előadásával, bájos megjelenésükkel s közvetlen előadásukkal nyerték meg a hallgatóság tetszését, mely sokáig ünnepelte a szereplőket. Szecskay László Artot: „Souvenir de Bellini, op. 4.“ darabját játszotta hegedűn, játékaival azt az impressziót érvelve meg a közönségben, hogy értékes tehetség, kinek ezen első szereplését még sok megérdemelt diadal fogja követni: zongorán kísérte Novák József, a tőle megszokott precizitással. Az estély fénypontja volt Moyzes Miklósné éneke, férjének, Moyzes Miklós virtuóz zongorakísére mellett; előadta Schubert: „A vándor“, Moyzes M.: „Boldog voltam“ és Heinrich: „A királyleány“ című darabjait, zúgó tapsra ragadva a közönséget, mely nem győzött betelni kedves, biztos és tiszta énekével, úgy, hogy még ráadásul is énekelt egy darabot, feledhetetlenné téve a mai estélyt. Majd Várjon Margit és Velics Gyula adták elő Gabányi: „Egy baleset“ című dialógját, derűs hangulatot kelte jó alakításukkal; bő taps jutott nekik osztályrészü. Ezután Sztankóczy István új magyar dalokat énekelt, kellemes hangja mély hatást tett a közönségre, zajos taps lett jutalma; zongorán kísérte Novák József kifogástalan játékaival. Utána Szemere Márton gondolkodjatekával gyönyörködtette a szép közönséget, sok tapsot aratva művészi játékaival. Végül Richter György tréfás jelenete következett, szellemességével megkacagtatta a hallgatóságot. A szépszájú közönség, melynek soraiban a vármegye, a járás, a hadsereg előkelőségeit is látni lehetett, egy kellemes, fesztelen est emlékével távozott, a hajnali órákig maradvá együtt. Az estély sikeréért az elismerés a rendezőcség élén állott Porubszky Béla főbányahivatali főnököt, a kör elnökét és Szecskay Dezső erdőmérnök, erdőrendezőt illeti, kik vállvetve buzgólkodtak az est sikerén. A zeneestély közel másfélszer koronát jövedelmezett. A végleges elszámolást lapunk legközelebbi száma hozza.

Magasabb fizetés. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Varga Ilona héthársi áll. óvónő részére öt évet betöltött szolgálatát alapján évi 1400 kor. fizetést engedélyezett.

Hadiárvák gyermekszanatóriuma érdekében. A Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesületnek Balatonszabadin most nyílt meg 225 ágyas nagy hadiárva-gyermekszanatóriuma, mint első ilyenmű, milliós áldozatokkal létesült intézet hazánkban, melyben a nemzet letűnt hőseinek beteg árvái gyógykezelteknek. A Gyermekszanatórium Egyesületnek a vall.- és közokt.-ü. miniszter engedélyt adott, hogy ezen korszakos gyermekvédelmi új hajlék tetemes fenntartási költségeinek biztosítása érdekében a tanulóiifjúságot is igénybe vehesse, mely okból az egyesület az összes tanerőkhöz elküldi a gyűjtőleveket, hogy azokon saját és növendékeik körében néhány fillért gyűjteni törekedjenek. Ajánljuk az iskolák igazgatóinak és tanerőinek figyelmébe ez emberbaráti célt, hogy annak felkarolásával minél jelentősebb siker érressék el a nemzet beteg gyermekei érdekében. Rámutatni kívánunk még arra, hogy az Országos Gyermekszanatórium Egyesület ezen új intézetében is különös figyelemmel kíván lenni a tanerők hozzátartozóira és azokra, akiket a tantestületek ajánlanak.

MAGYAR

SZERKESZTIK
REMENYIK LAJOS
WICK GYULA

A lap szellemi részét
vonatkozó közleménye
Flórián-utca 4. szám al
küldendők.

Asszonyaink

Írta: G

De nemcsak kőr
sítik a nők hősiessé
egész hadikrónikák
posta-, táviráda-, telefo
nagyobb veszélyek m

Így hát nem ép
harcoló férfiak kel
nők is, akik minden
hatatosak. Sőt többbe
vállalása teszi a hőst,
minél nagyobb a v
vedés pedig annál na
azaz minél gyöngébb
ütés, mely egy felnő
metlen, egy gyöngé
fájdalom. Ezért a nő
mint a férfi, éppen me
lelki fájdalommal sze
hős, mint a férfi, ha

És van még egy
háborús szerepét n
szemben. A férfi a
ben védekezik. Ő v
fegyvert ragad ellen
ményes és szerencse
van a nő. A nő ne
ő nem védekezik
a rettegéstől nem is

És most, hogy e
önök elé a háború r
ban kellene leírom
a nőre mér. De ez
egy költő varázssza
szenvedést, amit a l
A háború rettenete
az anyák fizetik.

Minthogy ti, ke
kevesen olvastok, elm
anya szenvedését, ar
tam. Történt a mis
több oldalról a von
négy-öt gyászos no
gyúlt s megindult a
gyászolta.

Az egyik kezdi
Isten, ha most elvett
kis fiamat bölcsőstő
amely erős, úszni tu
az én ártatlan fiacsk
széd utcában... A
fiacskából hatalmas
Aztán a második h
a mellét s három h
kilehelte a lelkét. K
napra sírunk és m
tele van virággal, a
séges bánattal.

Fülek felől érke
Tizennyolc éves vol
vidám, ártatlan gye
Szerbiába. Lelkesed
Jagodina látta harc
veszedelem között n
sokáig semmi hír.
került, ez beszélt né
cipőben, szétszakadt
hideg szélben talá
szemű szelbek haj
úton. Inggólkáli m
a kabát szakadásán,
gett le a nadrág s
lefogyva, csak két
mondta: verik a sze

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete.

Asszonyaink a háborúban.

Írta: Gajdos János. (Folyt.)

De nemcsak kórházakban és otthon teljesítik a nők hősiessé a hivatásukat, hanem egész hadikronikák szólnak már a határszéli posta-, távirtda-, telefonkiszasszonyokról, ahol legnagyobb veszélyek mellett megállták a helyüket.

Igy hát nem éppen csak a felfegyverzett harcoló férfiaknak kell hősnak lennie, hősök a nők is, akik minden hivatásukban erősek és állhatatosak. Sőt többet mondok. Ha a szenvedés vállalása teszi a hőst, akkor a hős annál nagyobb, minél nagyobb a vállalt szenvedés. A szenvedés pedig annál nagyobb, minél érzékenyebb azaz minél gyöngébb a vállalkozó. Ugyanaz a botlás, mely egy felnőtt, erős férfúnak csak kellemetlen, egy gyöngye gyermeknek elviselhetetlen fájdalom. Ezért a nő is, éppen mert gyöngébb, mint a férfi, éppen mert érzékenyebb minden testi-lelki fájdalommal szemben, mint a férfi, nagyobb hős, mint a férfi, ha e fájdalomokat vállalja.

És van még egy körülmény, amely a nő háborús szerepét nehezebbé teszi a férfiéval szemben. A férfi, a háború veszélyeivel szemben védekezik. Ő vállalja a háború bajait, de fegyvert ragad ellenük és ha küzdelme eredményes és szerencsés, megmenekül. Nem így van a nő. A nő nem vehet részt a csatában, ő nem védekezhetik, ő csak retteg, de ettől a rettegéstől nem is óvhatja semmi.

És most, hogy egész nagyságában állítsam önök elé a háború női hősiességét, egész nagyságában kellene leírom a szenvedést, mit a háború a nőre mér. De ezt én nem tehetem, ehhez egy költő varázsszava kell. Ki írhatná le a szenvedést, amit a háború az anyának jelent. A háború rettenetes véraldozatát elsősorban az anyák fizetik.

Minthogy ti, kedves hallgatóim, ujságokat kevesen olvastok, elmondok nektek egy-néhány anyaszenvedést, amit a napilapomban olvastam. Történt a miskolczi állomáson, ahogy több oldalról a vonat befutott, sok utas közül négy-öt gyászos nő a váróteremben összegyűlt s megindult a beszélgetés. Mindegyik fiát gyászolta.

Az egyik kezdi: Miért mentette meg az Isten, ha most elvette? A nagy miskolczi árvíz kis fiamat bölcsőstől elsodorta. A rohanó ár, amely erős, úszni tudó férfiakat gázolt halálra, az én ártatlan fiacskámra partra tette a szomszéd utcában... Azóta 37 év telt el. A kis fiacskám bálvány, erőteljes férfi lett... Aztán a második lebergi csatában átlőtték a mellét s három hét múlva a karjaim között kilehelte a lelkét. Kis fiával, feleségével napról-napra sírunk és mindig csak sírunk. A sírja tele van virággal, a mi szívünk pedig mély-séges bánattal.

Fülek felől érkezett nő vette át a beszédet: Tizenhétéves volt, rózsás arcú, kék szemű, vidám, ártatlan gyermek. Mint zászlós lekerült Szerbiába. Lelkesedéssel írta: Szabács, Valjevó, Jagodina látta harcolni kisfiát, jó anyám. Sok veszedelem között megtartott az Isten. — Aztán sokáig semmi hír. Végre egy bajtársa hazakerült, ez beszélt nekem felőle; hogy rongyos cipőben, szélzakkadt kabátban volt, mikor havas, hideg szélben találkozott vele. Vad, ijesztő szemű szerbek hajtották őket a sáros országúton. Ingnélküli, meggyötört teste kifehéredett a kabát szakadásán, térdéről rongyokban fityeggett le a nadrág s szép rózsás arca csontig lefogyva, csak két kék szemet nevetett, mikor mondta: verik szerbet a jó magyar bajtársak,

azért hajtanak minket. — Bajtásra kidőlt, félholtan hagyták a szerbek az úton. Jöttek a mieink s hazakerült. De az én fiacskám, ki tudja most is merre vánszorog a hideg éjszakában. A cipő szorítja a lábam, ha az ő sebzett, fázó lábaira gondolok. A falat kifordul a számból, ha arra gondolok, hogy a fiam éhes. S ha fű a szél, megborzog a lelkem, a messze földről is látom azt a szakadást, amelyen át fújja a testét a téli hideg szél. Éjszaka sokszor fölriadok álmomból. Éget a párna, a paplan, az jár eszemben, hátha kis fiam kemény kövön alszik, hóból a párnája s csak metsző hideg szellő a takarója. Oh irtózat, irtózat!

A zempléni vonattal érkezett gyászfértós nő szólalt meg: Irtózat... Irtózat! Nem! — Az az irtózat, a fölsótt hősök között keresni a kedves fiút. Kis leányát ringatta a térdén s dalolt neki, mikor jött a behívója. Búcsúzóul ezt súgta a fülembe: ha nem jöhetnék haza, ne hagyj idegen földben pihegni, édes jó anyám. A hazai földben nyugodtabb lesz álmom. — Ravaruszkánál esett el még az első rohamokban. Onnan jövök. Sok sírban kerestem s egyben sem találtam. Oh ez az irtózat, enyésztedülta halottak között keresni az egyetlen fiút és nem találni meg. Fülemben csengnek a búcsúszavai, hazai földben nem nyugodhatik, a sírját se találom.

Az én bánatomat is hallgassák meg — szólalt meg a negyedik nő. Szép sugárnövésű, eleven fiacskám volt, míg egyszer tizenhárom éves korában rá nem szakadt a betegség. Vörheny tette tönkre. Az orvos kimondta: menthetetlen! És nem halt meg... három évig élt még és én mindennap végignéztém irtóztató haldoklását. Tudjátok-e, hogy mi az, mikor az édesanyja napról-napra azért imádkozik: Istenem, vedd el azt, aki életemmel is drágább nekem! Míg végre megkönyörült a jó Isten és elvette. Ott van a másik fiam nekem is a csaták viharában, de ha úgy rendel az Isten, hogy hősi halált haljon, csak azt a kint, azt a hosszú szenvedést ne érezze, amit a másik fiam s vele együtt én is éreztem... De Isten óvja, védje... hiszen ő is nagyon kedves, ő is fiam nekem.

A négy nő meghatva törülgette szemét, mikor megszólalt az ötödik, hogy: „Nekem sohasem volt gyermekem”.

A panaszkodó édesanyák egyszerre elfelejtették a fájdalmukat, csak szánakozva szóltak az ötödiknek: Szegény asszony... szegény asszony... milyen boldogtalan lehet.

Összehajolva beszélgettek tovább a glóriás szívű asszonyok, a sokat szenvedett édesanyák; de mintha vigasztalódtak volna már kissé, mert az ötödiket vigasztalták, aki még náluk is boldogtalanabb. Mert nincs kit áldoznia az édes Hazának, nincs kit temetnie, nincs kit siratnia. Ilyen az anyák fájdalma. (Vége köv.)

Egyesületi élet.

Jegyzőkönyv. (Folytatás.)

3. Elnök felhívja a gondnokot az internátus 1917—1918. tanévi költségelőirányzatának előterjesztésére.

A gondnok a költségvetési adatok bemutatása során előadja, hogy mint a múlt évben, úgy ezidén is idejekorán nagyobb beszerzéseket kíván eszközölni a téli ellátásra, mely eljárással nemcsak biztosítja a zavartalan ételmezést, hanem jutányosabban is jut azon cikkekhez, melyekből nagyobb mennyiség igényeltetik. Így beszeres: 40 mm. búzát, 10 mm. rozst,

10 mm. árpát, 7 mm. babot, 1 mm. borsót, 1 mm. lencsét, 80 mm. burgonyát és 3000 fej káposztát. Ezenkívül disznókat nevel zsír- és hússzükségletre, valamint állandóan tart tyúkokat, s csirkéket is nevel. Az előleges beszerzésekre a főpénztárból a szükséghez képest kölcsönt kér, melyet azonban a befolyó díjakból visszatéríteni tartozik. A tanulók díjaiból 10 hónapra befolyik körülbelül 26,500 korona, mely összeg az ételmezésre és az ezen díjakból eddig is szokásos kiadásokra fog fordíthatni.

A felügyelő-bizottság helyeslően elfogadja az elmúlt tanévben is bevált gazdálkodási rendszert és megbízza Slajchó Mihály pénztárost a rendelkezésre álló készpénzből az előleges beszerzésekre megfelelő összeg kiadására, mely pénz azonban a gondnok által az ételmezésre szolgáló díjakból visszatérítendő. Majd még említést tesz az elnök, hogy Kóvári Mihály jernyei r. kath. el. isk. tanító ajánlatot tett az internátus részére szükséges mézmenyiségnek kilónként 6 kor.-val való szállítására, ami a mostani viszonyok mellett nagyon előnyös árnak tekinthető. A bizottság ehhez hozzájárul és a gondnoknak a szükségletnek ilyen módon való beszerzését engedélyezi.

Következik ezután az internátus 1916—1917. tanévi számadásainak előterjesztése.

Vrablovich Román a számvizsgáló-bizottság nevében, mint annak tagja bejelenti, hogy a folyó év július 4-ikén Slajchó Mihály és Wick Gyula számvizsgálókkal együtt megvizsgálták az internátus 1916—1917. tanévi számadását, a bevételeket és kiadásokat tételről-tételre az okmányokkal összehasonlították és a számadást általában rendben találták. Majd a gondnok jelenti, hogy a lefolyt tanévi számadást a felügyelő-bizottság határozata értelmében folyó évi június hó végével lezárta, mely ekként 58 korona 86 fillér túlkiadást mutat. Némi készlete azonban még van néhány élelmicikkből.

A felügyelő-bizottság az előadottak folytán megelégedését fejezi ki a gondnoknak a takarékos gazdálkodásért, míg a számvizsgáló-bizottságnak köszönetét nyilvánítja a számadások beható felülvizsgálásáért.

4. Ezután az elnök felkérte Slajchó Mihály pénztárost számadásának előterjesztésére.

Slajchó Mihály pénztáros az 1916—1917. tanévi számadás főbb tételeit ismertette meg-állapítja, hogy vagyonszaporodás volt 162 kor. 96 fillér. A vagyon állaga pedig: alapítványok 609 korona 95 fillér, alapító-tagsági díjak 369 korona 24 fillér. Pénztári készlet összege, mely azonban forgatókéként szerepel, a gondnoknak a nagyobb beszerzésekre előlegeztetik.

Majd bemutatja a pénztáros a jövő tanévi költségvetését, melynek tételei a következők: Bevétel: tagdíjak címén 400 korona; kamatok 150 korona; a községek 100 korona; államszegély 4000 korona; a m. kir. földművelésügyi kormánytól két ingyen-hely fejében biztosított papénc-egyenértéke 2250 korona, összesen 7300 korona. Kiadás: épületfenntartás 700 kor.; internátusra, fűtés, a biztosított tűzifa pénz-egyenértéke 2250 korona; világítás 550 kor.; vízdíj 180 kor.; orvos 200 kor.; annuitásokra 3175 kor. 29 fillér; biztosítás 49 kor. 84 fill.; adó 40 kor.; kamat 32 kor. 60 fill.; vegyesekre 122 kor. 27 fill., vagyis összesen 7300 korona.

A felügyelő-bizottság figyelemmel meghallgatta a pénztáros részletes és minden momentumra kiterjedő tájékoztató előadását, úgy a számadási, mint a költségvetési tételeket elfogadja és a pénztárosnak a gondos és körültekintő eljárásért — kinek kezeibe van letéve a Tanítók Háza minden anyagi ügye, és aki

oly gondosan őrökdi az internátus anyagi egyensúlyának biztosítása felett — egyhangú határozattal a legteljesebb elismerését és köszönetét nyilvánítja.

Slajchó Mihály pénztáros felkéri a felügyelőbizottságot, számadatainak megvizsgálása céljából, számvizsgálók kiküldésére.

Az elnök indítványára Vrablovich Román és Wick Gyula számvizsgálók kiküldetnek a pénztáros számadatainak megvizsgálására. (Vége köv.)

Irodalom.

Iskolai ünnepeink. Az ISKOLAI ÜNNEPEINK most megjelent 55—56. (kettős) száma ismét igen gazdag anyagot ad mindenféle ünnepélyre. Többek között e füzetben van a Békekötés örömműnnpén című kiírt pályázat első nyertesének, Vencel Etelkának gyönyörű szindarabja is. A folyóiratnak jelenleg 37—56. számai kaphatók. Az egyes számok ára 80 fillér. Egyszerre legalább 4 kor. értékű megrendelés teendő, mely összegért három újabb és két régebbi számot küld: Szentgyörgyi Dénes szerkesztő Marosvásárhely.

Kultúra és Tudomány. A Franklin-Társulat ily című vállalata, amely irodalmi színvonalú könyveket ad ki modern kulturális és tudományos tárgyakról, rövid pályafutása alatt rendkívüli népszerűségre jutott. Legújabbban A. Slaby a szikratáviróról szóló művéből, melyet Kreuzer Géza mérnök fordított magyarra, jelent meg a második kiadás. Ez a könyvecske a modern technika egyik legfontosabb és legérdekesebb vívmányát magyarázza meg közérthető módon. A szép kiállítású könyv ára 1 kor. 80 fill.

Körlevelek.

3450—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes állami és községi, valamint izraelita népoktatási intézetek és tanonciskolák igazgatóihoz és tanerőikhez.

A vk. miniszter úr f. é. szeptember 18-ikán 141.603—1917., VI. a. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„A világháború vérzivatarja lankadó erővel ugyan, még mindig tombol és nap-nap után újabb áldozatokat szed hazánk szent földjének, államiságunknak védelmében küzdő derék fiaink és férfaink sorából. Nagy a mi tartozásunk azokkal szemben, akik önzetlen hazaszeretetüket hősi halálukkal pecsételik meg és vérük hullatásával biztosítják számunkra a boldogabb jövőt.

Csak szent kötelességünket teljesítjük, ha soha nem felejtsük el őket és dicső tetteiket s ha megemlékezünk azokról, akik a legtöbbször életüket és azzal együtt családjuk, szüleik, gyermekeik boldogságát áldozták fel hazánkért, nemzetünkért.

Ez a szent kötelesség sarkal arra, hogy tőlünk telhetőleg önzetlen tiszta érzéssel és odaadással, ha kell, nemes lemondással gyógyítsuk a háborúüttötte sebeket, hogy anyagi önzéstől tisztítva lelkünket, valamelyest méltókká legyünk hozzájuk és hogy legalább híven, szeretettel őrizzük meg hőseink emlékét, annak tisztelésére nevelve a fogékony ifjú lelkeket.

Hősi halált halt vitézeinkről való kegyeletes megemlékezésre és az emlékezésből erőt merítő hazafias érzésnek a tanulóifjúság lelkében való felkeltésére és ápolására kívánok ezáltal alkalmat nyújtani, amidőn elrendelem, hogy *nov. 2-ikán, esetleg 5-ikén d. e. 10 órakor* hazánk összes *elemi nép- és ismétlőiskoláiban, az alsófokú iparos- és kereskedőtanonciskoláiban, a felső nép- és polgári fű- és leányiskoláiban, a felső kereskedelmi iskoláiban, a kisdévodónképző intézetekben, az elemi nép- és polgári iskolai tanító- és tanítónőképző-intézetekben, felső-leányiskoláiban, valamint a gimnáziumokban és reáliskoláiban gyászünnepelely* tartassék.

Megengedem egyúttal, hogy a fentebbi eszme szolgálatában e napon az ünnepély után közvetlenül a tanulóifjúság és a résztvevő közönség áldozatkész hazaszeretetének kifejezésére, hazánk védelmében elhunyt katonáink és vitéz szövetségeseink sírjainak kegyeletes gondozása, úgyszintén Magyarország és Ausztria területén és azon kívül elesett magyar hősök nyughelyének méltó ápolása céljaira gyűjtés rendeztessék.

Az ünnepélyre, melynek programját a Himnuszban, az iskola tanárja, tanítója vagy

igazgatója által tartandó alkalmi beszédnek és a Szózatnak előadásában állapítom meg, nemcsak az iskolai, hanem a helybeli egyházi és világi hatóságok és a nagyközönség is alkalmas módon meghívandók.

A gyűjtést egy- vagy kéttanítós iskolában a tanító és a gondnoksági, iskolaszéki elnök együttesen végzik; többtanítós iskolákban, valamint minden más egyéb tanintézetekben az igazgató elnöklete alatt működő két-három tanintézeti tagból álló bizottság intézi. A tanulóifjúságnak, valamint a megjelent közönségnek teljesen önkéntes adományai közvetlenül az ünnepély és gyűjtés után még aznapon (nov. 2-ikán, esetleg 5-ikén) késedelem nélkül postára adandók azon a postai befizetőlapon, amely a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. évi október 18-ikán megjelenő számában mellékletként fog minden iskolához, tanintézethez megküldetni. Ugyanezen a napon minden iskola részéről, mely a Cím közvetlen hatósága alá tartozik, az ünnepély lefolyásáról, valamint a begyűlt összegről Címhez jelentés teendő.

Miről Címét tudomás és megfelelő eljárás végett azzal értesítem, hogy a kegyeletes iskolai ünnepélynek a miniszteri rendeletben megjelölt módon és időben való megtartására kellő gondot fordítson, mely ünnepély megtartása a rendeletben megjelölt célra adományok gyűjtésével hozandó kapcsolatba s az ünnepély lefolyásáról, valamint a gyűjtött összegnek ugyanazon a napon való megfelelő továbbításáról egyidejűleg hozzám részletes jelentést tegyen.

Eperjes, 1917. szeptember 27. SZABÓ ELEMÉR, kir. tanfelügyelő.

3572—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

A hadisírok sárosvármegyei gondozó-bizottsága a vármegyei járási főszolgabírákhoz és városi polgármesterekhez körlevelet intézett a hadisíroknak halottak-estéjére való díszítése és ez alkalommal ünnepélyek rendezése céljából.

Immár harmadik évfordulója lesz a halottak-estéje annak a szomorú időszaknak, amelyben vármegyénk jelentékeny része az orosz dúlást végigszenvedte. Ezen védekező küzdelmünkben számos vitéz harcosunk lelte itt hősi halálát, kiknek kegyeletes megemlékezéséről az adott alkalmakkor nem szabad megfeledkezniünk. A hazafias és emberbaráti kötelesség sugallatából kérte fel a hadisírok megyénkbeli gondozó-bizottsága az említett közigazgatási hatóságokat, hogy körzetükben a lakosságot s elsősorban azon községek értelmiségét és népét, amelyekben hadisírok vannak, sürgősen szervezzék a tekintetben, hogy a *hadisírokat a folyó évi halottak-estéjén feldíszítsék s azoknál ez alkalommal hazafias ünnepélyt rendezzenek.*

Amidőn erről Címét értesítem, egyben ama meggyőződésemmel adok kifejezést, hogy Cím, mint a község egyik irányítója, vezetője, a most előadott ügyben a közigazgatási hatóságnak szíves készséggel lesz támogatására és méltóan kivészi részét a kegyelet adójának lerovásából.

Midőn tehát a hadisíroknak halottak-napján való díszítését és azoknál ünnepélyek rendezését hazafias jóindulatába és buzgalomba ajánlom, egyben arra kérem, hogy az ezirányú közreműködéséről annak idején hozzám jelentést tegyen.

Eperjes, 1917. október 3. SZABÓ ELEMÉR s. k., kir. tanfelügyelő.

3069—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi elemi iskolai tanítójának és tanítónőjének jellegkülönbség nélkül.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi aug. 12-ikén 70.741—1917., VI. sz. a. kelt rendelete szerint az országsszerte rendezett *szabadoktatás* statisztikájának pontos összeállítása céljából tudni óhajtja azoknak az állami segélyezésben nem részesülő intézményeknek (Népkör, Olvasókör, Gazdakör, Kath. Népszövetség, munkás-egyesületek, stb.) címeit, melyek ily munkásságot kifejtettek, előadásokat tartottak, s melyeknek munkássága eddig nem volt kellő figyelemben részesíthető, mert adataikat csak szórványosan küldték be. Felhívom ennél fogva a tanítókat, hogy amennyiben lakóhelyén ilyen előadásokat tartó intézmény volna, arról értesítsen, hogy a megfelelő statisztikai lapot kitöltés végett annak megküldhessem.

Az adatgyűjtést a tanítói-kar is tőle telhetőleg szorgalmazza, és pedig oly irányban, hogy

1. az illető szervezetek a múlt 1915/16. tanévben, valamint az 1916/17. tanév folyamán hány előadást tartottak és 2. ezekre átlagosan vagy hozzávetőlegesen hány hallgató szokott eljárni? Az adatgyűjtésnél azonban Cím tapintatosan járjon el és színét is kerülje annak, mintha valami felügyelet vagy ellenőrzés gyakorlásával volna megbízva. Ha személyesen nem tudna Cím tájékoztatást nyújtani, igyekezzék a hallgatóság valamely tagjától a szerény tájékoztatást megszerezni és beküldeni.

Eperjes, 1917. szeptember 18. SZABÓ ELEMÉR, kir. tanfelügyelő.

3404—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

Tudomás és megfelelő további eljárás végett értesítem Címét, hogy a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi szept. 17-ikén 16.524—1917. eln. sz. a. kelt rendeletével a József kir. Herceg Szanatórium Egyesület kérelmére, a harctéren tüdőbetegségeket szerzett tanárok, tanítók, valamint egyáltalán a *tüdőbeteg férfi és női tanerők szanatóriumi elhelyezésére* szolgáló ágyalapítványok költségeinek céljára, az 1917/18. tanévben egy ízben rendezendő iskolai adománygyűjtésre az engedélyt megadta.

Eperjes, 1917. szeptember 26. SZABÓ ELEMÉR, kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Figyelmeztetés. Vonatkozással f. évi április 10-ikén 1360. tflői szám alatt kiadott és a MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKATÁS f. évi április 22-iki számában megjelent körlevélre, melynek értelmében a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter úr rendeletének megfelelően az állami elemi és gazdasági ismétlőiskolákban a háborúnak már most megállapítható tanulságait ismertető előadások a folyó tanév első felének folyamán tartandók meg, mely előadásokhoz szükséges Vezérfonalat a Magyar Pedagógiai Társulat adta ki, miután az ezen előadások miként leendő rendezésére vonatkozó tervezet még több iskolától be nem érkezett a várm. kir. tanfelügyelőséghez, figyelmeztetjük az illető iskolák igazgatóit, illetőleg vezető-tanerőit, hogy a kiadott rendeletnek mielőbb tegyenek eleget, illetőleg az előadások mikénti előkészítéséről szóló tervezetüket haladéktalanul terjesszék be a kir. tanfelügyelőséghez és jelentésüket nemleges esetben is tegyék meg. — Figyelmeztetjük továbbá mindazon el. isk. tanerőket, akik a folyó tanévi óraterveket és tankönyvjegyzékeket még be nem mutatták a várm. kir. tanfelügyelőségnek, ezen kötelességüknek a kiadott rendelet értelmében most már sürgősen tegyenek eleget; hasonlóképpen bejelentendő nevezett hivatalnak a tanítás megkezdésének időpontja is. Jelezzük még, hogy az egyes állami elemi iskolák részéről ezideig be nem terjesztett 1916/17. tanévi zárójelentéseket az illető tanerőknek most már a késedelem igazolása mellett kell betérjeszteniök a kir. tanfelügyelőséghez.

Pályázat. Az *alsóbeszi* r. kath. el. iskolánál a tanítónő betegsége folytán helyettes tanerőre van szükség. Érdeklődő tanítók, tanítónők forduljanak közvetlenül az iskolaszéki elnökséghez. Díjazás megegyezés szerint.

Helyettes tanítók. Vármegyénk kir. tanfelügyelője a hadban levő tanítók helyettesítésére a felsőmérki áll. elemi iskolához Ráhl József okl. tanítót, a bányavölgyi áll. elemi iskolához Wimpiller Olga okl. óvónőt, a nyársárdói áll. elemi iskolához Wunsch Irén, a kriványi áll. elemi iskolához Poklemba Ilona és a sárosbogyáni áll. el. iskolához Adamkovics Erzsébet okl. tanítónőket küldte ki.

Felhívás a háborúban elesett tanítók özvegyeihez. A NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztője tájékoztatás céljából felkéri a háborúban elesett tanítók özvegyeit, jelentsék be mielőbb az említett lap szerkesztőségének (NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztősége Budapest, m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium, V., Szalay-u. 3.), mikor és hol esett el férjük a harctéren, illetve a harctéren szerzett sebesülés vagy betegség következtében mikor és hol halt meg; hagyott-e árva hátra; ha igen, hányat? Mennyi az özvegy évi nyugdíja, az árva segélyösszege? Maradt-e férjük után valami magánvagyon és körülbelül mekkora lehet annak az értéke? Az adatokat igazolja az iskolaszék, illetve a gondnokság elnöke.

Jövedelem-va adótergyalások. A vonatkozó jövedelem adójavaslatok elkész. lajstromai a városi a 8 napra közszemlére adózik adójavaslatok október 16-ikán re. A tárgyalások a pénzban tartatnak. Október kerülnek

dr. Duschnitz Sa
dr. Holénia Gyul
dr. Ferbstein Mar
dr. Baumöhl Zsig
dr. Weisz Jakob
dr. Rácz Dezső
dr. Hartmann Imr
dr. Mosánszky Titu
Fast Dezső
dr. Maibaum Artu
dr. Sonnenschein
dr. Oszvald Tivad
dr. Klefner Gyula

október 11-ikén

Molitorisz István
Korn Vilmos
Pálesch Árpád
Williger Pál
Kovaliczky Pál
dr. Novák István
Kovaliczky Zeno
dr. Rusznák Mikl

október 12-ikén

Schnitzer Samu
Klein Jenő
Kun Sándor
Lefkovits Emil
Fuchs Márk
Gömöri Károly
Klein Ferenc

október 13-ikán

Jordán Adolf
Goldberger Márk
Traurig Adolf
Strasser Miklós

Talált kincs.

(kalapos, kicsi retik a vasút felől a város lehajolt (egészen új a harisnyája), fölvet a retiküljébe és ment vajjon elviszi-e a re utána mentem — bo gyanakodtam, nem lett volna, de mert fe kedett. Bement egy k tam, amíg kijött. Azu désbe, ott is megvárt de mégis valamit: nyult és használta i kendőjét. Hopp! itt f már követtem minden ból-boitba. Elveszite de vettem három kor Pebeco-fogpépet, ami és nem magyar gyár mert a nagytemplom egy gondolatnyit n üzletből rohanvast De gyanúm folyton n el a rendőrség épüle már fel, átadni a tal akarja, mit sétál állan Végre! Az egyik sarko valyatorős gyermek s Biztosra vettem, hog kalapjába, ismerem a tottam, öngyásága a lelkiismeretével állott kutatott mezőkövesd férköztem s ökörsze elkövettem az indisz küljében egy kis fehér ötvenhét fillér és egy nyi — rózsakrumpli v tam: „Krumpli-ország

Jövedelem-, vagyon- és hadinyereség-adótárgyalások. A Sárosvármegye területére vonatkozó jövedelem-, vagyon- s hadinyereség-adójavaslatok elkészültek s Eperjes város adó-lajstromai a városi adóhivatalnál okt. 2-ikától 8 napra közszemlére vannak téve. A eperjesi adózók adójavaslatainak bizottsági tárgyalása október 16-ikán reggel 9 órakor kezdődik. A tárgyalások a pénzügyigazgatóság székházában tartatnak. **Október 10-ikén** tárgyalás alá kerülnek

dr. Duschnitz Soma
dr. Holénia Gyula
dr. Ferbstein Márk
dr. Baumöhl Zsigm.
dr. Weisz Jakab
dr. Rác Dezső
dr. Hartmann Imre
dr. Mosászky Titusz
Fast Dezső
dr. Maibaum Artur
dr. Sombenschein S.
dr. Oszvald Tivadar
dr. Klefner Gyula

október 11-ikén

Molitorisz István
Korn Vilmos
Pálesch Árpád
Williger Pál
Kovaliczky Pál
dr. Novák István
Kovaliczky Zeno
dr. Rusznák Miklós

október 12-ikén

Schnitzter Samu
Klein Jenő
Kun Sándor
Lefkovits Emil
Fuchs Márk
Gömöri Károly
Klein Ferenc

október 13-ikán

Jordán Adolf
Goldberger Márk D.
Traurig Adolf
Strasser Miklós

Talált kincs. Szerdán egy úriasszony (kalapos, kicsi retiküllal a karján) igyekezett a vasút felől a városba. Egyszerre megállott, lehajolt (egészen új cipősarka volt és selyemharisnyája), fölvet a földről valamit, elrejtette retiküllébe és ment tovább. Kíváncsi voltam, vajjon elviszi-e a rendőrségre, amit talált s utána elmentem — bocsásson meg érte. Kicsit gyanakodtam, nem mintha önagysága ideges lett volna, de mert feltűnően nyugodtan viselkedett. Bement egy könyvesbolba; ott strázsáltam, amíg kijött. Azután egy divatárúkereskedésbe, ott is megvártam. Nem sokat értem el, de mégis valamit: ő többízben retiküllébe nyult és használta illatos, csipkés kis zsebkezdőjét. Hopp! itt fogok nyomra érni! Most már követtem mindenüvé: utcáról-utára, boltból-boltba. Elveszítettem egész délutánomat, de vettem három koronáért hideg felvágottat, Pebeco-fogpépet, amit nem szeretek, mert rossz és nem magyar gyártmány. Bünt követtem el, mert a nagytemplomban tíz percig állottam s egy gondolatnyit nem imádkoztam, s egy üzletből rohanást távoztam, nem fizettem. De gyanúm folyton nőtt: már kétszer mentünk el a rendőrség épülete előtt, miért nem ment már fel, átadni a talált dolgot vagy ha nem akarja, mit sétál állandóan a város háza előtt?... Végre! Az egyik sarkon ott ült az a szegény, nyavalyatörős gyermek s alamizsnátért könyörgött. Biztosra vettem, hogy fehér pénz hull kopott kalapjába, ismerem az embereket. Jól számítottam, önagysága a megelégedettek nyugodt lelkiismeretével állott meg a koldus előtt s kutatott mezőkövesdi retikülléjében. Közébe férköztem s ökörszemeim lehető tágitásával elkövettem az indiszkréciót. Önagysága retikülléjében egy kis fehér zsebkendő, három korona ötvenhét fillér és egy gyönyörű, pompás, ökölnyi — rózsakrumpli volt. Lemondóan sóhajtottam: „Krumpli-országban vagunk!” (ob.)

Iskolai rendtartási nyomtatványok és rajzszerkek. A Pestalozzi iskolai rendtartási naplók kiadóhivatala érdekközösségbe lépett a Glóbus pénzintézetek műintézete és kiadóhivatal részvénnyel (Budapest egyik legnagyobb nyomdával, 350 munkást foglalkoztat), miáltal raktárát a szükséges rendtartási naplók- és nyomtatványokkal annyira felszerelte, hogy az elemi iskoláktól tömegesen beérkező megrendeléseket is fennakadás nélkül elintézheti. Árjegyzékét az iskolai helyi hatóságoknak megküldötte ugyan, azonban azt kívánatra az iskoláknak haladéktalanul megküldi, mely az elemi iskolai rendtartási naplók, nyilvántartási nyomtatványok, író- és rajzszerkek, természet-tani tanszerkek, természetrajzi és földrajzi faliképek és felszerelések jegyzékét foglalja magában. A Pestalozzi iskolai rendtartási naplók kiadóhivatala az országban bárhol megjelent elemi iskolai tankönyveket is szállítja. Az engedményt a számlából leszámlítja vagy kívánatra az illetőnek külön bocsátja rendelkezésre; számosan a kedvezményi összeget szegény tanulóknak tankönyvekkel és írószerekkel való ellátására kívánják fordítani. Megrendelhető továbbá az említett vállalatnál bárhol megjelent vezérkönyv, polgári vagy egyéb iskolai tankönyv, úgyszintén a szépirodalom bármely kötet; megrendelhető regények, költemények, szakkönyvek, szótárak, szindarabok. Megrendelhető a népi iskolai ifjúsági könyvtár a vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter 1912. évi 7429. sz. rendelete szerint egész típusokban és a könyvtárak egyes művei is. A tanítói könyvtár felszerelését is vállalja. A Pestalozzi iskolai rendtartási naplók kiadóhivatala továbbá anyakönyvet vezet a hozzá bejelentett sorsjegyekről, minden húzást ellenőrzi, s kis nyereségeket közönséges levélben, míg nagy nyereségeket ajánlott levélben tudatja az illetőkkel. Ez intézkedéssel a sorsjegytulajdonosok egyszersmindenkorra meg vannak kímélve a tudakozódásuktól, hogy sorsjegyük ki van-e húzva vagy sem. Az anyakönyvbe való beiktatásért minden sorsjegy után egyszer s mindenkorra 50 fillér (a sorsjegyszámok közlése alkalmával) levélbélyegeken mellékelendő. Ezzel még azon előny is van összekötve, hogy elidegenítés (lopás) esetén a tulajdonjog hivatalból bizonyítani lehet. A megkeresések a Pestalozzi iskolai rendtartási naplók kiadóhivatalához a Budapest, V., Nádor-utca 23. szám alatt intézendők.

Másodvirágzás. Berzeviczéről írják, hogy ott a tavaszi időjárás rügyfejlesztésre, illetve virágzásra készítette a fákat. A község gyümölcsösében az almafák kivétel nélkül virágzanak. A község lakosai nem tudnak hová lenni a csodálkozástól — s a természet éledésében a reményt, a közelgő békét látják.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális pénzügyi és gazdasági hírek.

Fordított világ — a sörparban. Csehországban magyar sört mérnek. Ki hitte volna, hogy megérjük ezt is? Hej, mennyi jó magyar pénzt vágtak zsebre a magyar vért szípolozó sörgyarak az árpaléért évek hosszú során?! Mekkora vívmány lett volna béke idején ez a fordulat! S most? Hát bizony most megint csak mi veszünk rajta. Mert hát az itthoni takarmányt vonják el sörgyártásra gyáraink és a hazánkat áruló csehekét boldogítják vele. De még a mézzel is. Cukorhoz nem juthatva, a mézet szedik össze a sörgyarak az erjesztéshez. Megadva érte minden árat. S a gyermekeink legegészségesebb édességét sörisszák s hozzá még a mindenkor átkozott csehek kedvteléséhez viszik el tőlünk. Takarmányhiány miatt meg se tejük, se zsírunk, se hízalásunk.

Németországban lefoglalták a hordókészleteket. Nem engedik az üzérkedés kezére. Mert hát akinek kezében van a hordó, az szabja meg még minálunk is, hogy mit fizet a beleválóért. Gazdáink jól tudják, hogy micsoda fegyver ez az üzérkedők kezében. Nos, a német példára majd csak csinálunk valamit minálunk — Patópatéknál is.

A kedves Depositbank. Hiszen tetszik öt ismerni. Abból a nagy bécsi pörből. Amikor lecsukták az igazgatóit, még pedig amnesztíára való kilátás nélkül. Mert hát nem politikai büntetést követtek el. Úgy-e, hogy nagy érdemeket szereztek rá; mindenféle kormányi kedvezésre, mert hát ezt is megkapták. Még pedig jó nagyot. Megengedték nekik, — mert hát odaát az ilyesmire kormányengedély kell, — hogy kerek 50%-kal emeljék az alaptőkéjüket. Negyven millióról hatvanra. És minek? Finom jó, magyar üzletekre. Még nem volt elég illatos nekik, amit rájuk sütöttek. Egy hét alatt három magyarországi favállalat birtokát biztosította magának, meg egy egész csomó bányavállalatát. S milyen tisztességesen megint! Azt hinné az ember, hogy ha már rajtuk nyerekednek, hát legalább egymásközt egyforma elbánást tanúsítanak. Dehogyan. Csak egy harmadát kapják az új részvényeknek a régiek. Kétharmad a bennfenteseké marad. Úgy-e, hogy nagyon biztató dolog a részvényvásárlásra? Ha részvénytöbbséggel rendelkező bennfentesek így, azt csinálják a kisebbséggel, amit akarnak. Németországban már gondoskodnak a kisebbség érdekeinek a védelméről. De minálunk az ő dolguk még mindig csak Csáky szalmája. Nálunk a Központi Kereskedelmi és Iparbank tartozik az ő érdekkörükbe. Sz. L.

Szerkesztői üzenet.

P. Szives érdeklődésére a válasznak a következő: Semmiesetre sem hibás a „rántásleves” szóképzés. Sőt. Ami a második kérdést illeti, erre is minden kétséget kizárólag csak azt válaszolhatjuk, hogy egyedül helyes forma: „lakol”. Szívvelyes üdvözléssel: Szerk.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

NYILTTÉR.

Mindazok, kik szeretett egyetlen fiam elvesztése felett érzett fájdalommat részvétükkel enyhíteni igyekeztek és temetésén megjelentek, fogadják hálás köszönetemet.

Özv. dr. Mathia Károlyné.

Német kisasszony

gyermekek mellé
:: ajánlkozik. ::

Cím: Kadlecz Mária, Eperjes, Árok-u. 22

ZONGORA
megvételre kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban. :: :: :: ::

3136/2-1917. sz. Eperjes sz. kir. város tanácsától.

Faeladási hirdetmény.

Eperjes sz. kir. város tanácsa eladóvá teszi a városi erdők 1917. évi vágásaiban termelt műfából a következő mennyiségeket:

Czemétén: 94 db tölgyrönk ... 119.403 m³
 10 " erdei-fenyő ... 12.150 "
 1 " jegenyefenyő ... 2.342 "
 Borkúton: 170 " tölgyrönk ... 350.491 "
 13 " bükk- ... 21.670 "

a 2 vágásban össz. 264 db tölgyrönk 469.894 m³,
 11 db fenyőrönk 14.492 m³, 13 db bükkrönk
 21.670 m³ fatömeggel.

Az e célból megtartandó árverést

**1917. október 8-ik napjának (hétfő)
 délelőtti 10 órájára**

a városháza tanácstermébe tüzi ki s ott bontja fel nyilvánosan a beérkezendő zárt írásbeli ajánlatokat. Az írásbeli ajánlatok felbontását nyilvános szóbeli árverés előzi meg.

Bánatpénz az ajánlati összegnek 10%-a.

A tölgyhaszonfa m³-kénti tőára s illetve ki-
 kiáltási ára 50 korona.

A borkúti erdő 4 km., a czemétei 8 kilo-
 méterre van az eperjesi vasúti állomástól. A
 közutak jókarban vannak.

Árverési feltételek a városi számvevőség
 tekinthetők s illetve szereshetők meg.

Eperjes sz. kir. város tanácsának 1917. szept.
 18-ikán tartott üléséből.

Faragó s. k.,
 kir. tan., polgármester.

♦♦♦ 3-4 iskolás-fiú ♦♦♦

teljes ellátásra felvétetik.

::: Cím a kiadóban. :::

Lóárverés.

A kassai katonai parancsnokságnak 1917. szept.
 3-án kelt 346/13. számú rendelete értelmében

**szeptember, október, november,
 december hónapokban 12-én és 26-án**

a cs. és kir. állandó lókorháznál Istvánhután

mustralovak árverése tartatik. Ezen lovak
 gazdasági munkára azonnal használha-
 tók. Az árverés reggel 8 órakor kezdődik

Azonkívül minden szerdán a „C. 7.”
 számú szolgálati könyv alapján lovak
 minden feltétel és formalitás, úgyszintén
 vásárlási igazolvány nélkül fognak el-
 árvereztetni.

Vadgesztenyét

veszünk mm.-ként 25 K. árban.



Átadható a városi Vigadó
 pincéjében Berkó Móránál.

**Kávéház-áthelyezés.**

Eperjesen a Fő-utca 61. szám alatt

KÖZPONTI KÁVÉHAZ

címen évek óta fennálló kávéháza-
 mat a saját házámba:

Fő-utca 35. szám alá

helyezem át, melyet e célra meg-
 felelő csinnal rendeztem be. A meg-
 nyitás okt. 13-ikán, szombaton lesz.

Elvem továbbra is: előzőkeny,
 szolid kiszolgálás.

Kérem eddigi vendégeim és a
 n. érd. közönség szíves pártfogását.

Tisztelettel Frechtmann Salamón.

Kerestetik egy jókarban levő

ZONGORA

megvételre. :::

Cím a kiadóhivatalban.

Kis féderes kocsi

egy lóra-
 eladó.

A cím megtudható a kiadóhivatalban.

A hadiállapot

következménye, hogy sok üzlet-
 ben és vállalatnál az ellenőrző-
 pénzszekrények a használatból
 kivonattak. Az ilyen pénzszek-
 rények bármikor előnyösen el-
 adhatók az alábbi cégnél:

National-Registrier-Kassen G. m. b. H.
 Wien, VII, Siebensterngasse 31.

Eladó ház.

Árok-utca 24. számú emeletes
 ház kerttel együtt szabadkézből
 eladó. A ház be van rendezve víz-
 vezetékkel és villanyvilágítással.

**Kitünő fajtájú
 körte**

nagyobb mennyiségben
 eladó. Kilója 2 K.

Cím a kiadóhivatalban.

Ügyes bécsi varrónő

napi 4 koronáért :::
 házakba ajánlkozik.
 Vidékre is megy. :::

Cím: Kadlec Mária, Eperjes, Árok-u. 22.

Három szobából

(fürdőszobával és mellék-
 :: helyiségekkel) álló ::

elsőemeleti lakás

a nagyállomással szemben

november 1-jétől kiadó.

Bővebbet Rác Henrik, Bercsényi-u. 1.



Törv. védve.

Reitter Oszkár nagy-
 becskerekai ny. főkapitány Patkánin-gyára
 értesíti a t. közönsé-
 get, hogy anyaghiány következtében

PATKÁNIN

patkányirtó-szerének gyártását egyelőre
 beszüntette. A gyártás felvételét annak-
 idején hirlapilag közzé fogja tenni.

Tisztelettel

Reitter Oszkár ny. főkapitány Patkánin-gyára.
 Tulajdonos: Torontáli Agrárbank R.-t., Nagybecskerek.

Összefoglaló tankönyv.

A középiskola négy alsó osztályának
 tananyaga. Rövid és könnyen érthető.
 Nélkülözhetetlen rendes és magán-
 tanulóknak, műveltségre törekvőknek.
 Két kötet, ára 15 kor. Megrendelhető a

Zsoldos Tanintézetnél

Budapest, VII., Dohány-u. 84.

Telefon 32-40.

Viszketegség, sömör, rüh.

Leggyorsabban elmulasztja a dr. Fleisch-féle
 eredeti BARNÁ ZSÍR.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pe-
 csétes, dr. Fleisch-félet kérjünk. Próbátégely
 1.60 K, nagy tégely 3 K, családi tégely 9 K.
 Kapinató a helybeli gyógyszerárakban vagy
 direkt a készítőnél rendelhető: dr. Fleisch E.
 «Korona»-gyógyszertára, Győr.

Az 1918. évi NAŠA ZASTAVA tót naptárba

• HIRDETÉSEKET •

november 15-ikéig
 fogad el a kiadóhivatal.

● Egész oldal ára 60 kor.
 ● Fél oldal 30 kor.
 ● Negyed oldal . 15 kor.

EP

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

Október

újra összeül a ké-
 ben éppen egy-
 — szept. 12-ikén
 a Wekerle-kormány
 régi összetételéb-
 azért a kormány
 hónapot úgy ha-
 máris az elkövet-
 ment részére dol-
 mokat készített
 elő, melyek gazda-
 ját fogják képez-

Ezek között l-
 kotás természete
 maga a demokri-
 melynek törvény-
 tójogi miniszter
 nagy időkhöz m-
 kával, egy hóna-
 s amely tervezet
 az utolsó simítás-
 keresztül — mé-
 szaknak elején, k-
 alakjában mulha-
 talára kerül s an-
 értesülései és a p-
 vári népgyűlés
 Apponyi grófok
 felelős kormány-
 vást megállapíth-
 alkotó magyars-
 ténelmi vezető je-
 nem csorbítja, l-
 megerősíti s em-
 szélesebb s edd-
 teget vonja be az
 Remélhető az
 demokratikus vá-
 javaslatnak már
 tételében is meg-
 Egyéb életbe
 amelyeket a W-
 hónap alatt vagy
 előkészített és v-
 hozás elé: mind
 mintha máris e-
 ment intézné az
 A nép java:
 gerince, tengelye

**CSEMEG
 LEGJOB**